

Teknisk rapport

SIS-TR 53:2017

Publicerad/Published: 2017-08-14
Utgåva/Edition: 1
Språk/Language: svenska/Swedish
ICS: 11.020.99; 35.240.80

SIS – TR Hälsa- och sjukvårdsinformatik – Tillämpning och jämförelse av begreppsmodeller i SS-EN ISO 13940 (Contsys) och Nationell Informationsstruktur (NI 2016-1)

This preview is downloaded from www.sis.se. Buy the entire standard via <https://www.sis.se/std-8027847>

Standarder får världen att fungera

SIS (Swedish Standards Institute) är en fristående ideell förening med medlemmar från både privat och offentlig sektor. Vi är en del av det europeiska och globala nätverk som utarbetar internationella standarder. Standarder är dokumenterad kunskap utvecklad av framstående aktörer inom industri, näringsliv och samhälle och befrämjar handel över gränser, bidrar till att processer och produkter blir säkrare samt effektiviserar din verksamhet.

Delta och påverka

Som medlem i SIS har du möjlighet att påverka framtida standarder inom ditt område på nationell, europeisk och global nivå. Du får samtidigt tillgång till tidig information om utvecklingen inom din bransch.

Ta del av det färdiga arbetet

Vi erbjuder våra kunder allt som rör standarder och deras tillämpning. Hos oss kan du köpa alla publikationer du behöver – allt från enskilda standarder, tekniska rapporter och standardpaket till handböcker och onlinetjänster. Genom vår webbtjänst e-nav får du tillgång till ett lättnavigerat bibliotek där alla standarder som är aktuella för ditt företag finns tillgängliga. Standarder och handböcker är källor till kunskap. Vi säljer dem.

Utveckla din kompetens och lyckas bättre i ditt arbete

Hos SIS kan du gå öppna eller företagsinterna utbildningar kring innehåll och tillämpning av standarder. Genom vår närhet till den internationella utvecklingen och ISO får du rätt kunskap i rätt tid, direkt från källan. Med vår kunskap om standarders möjligheter hjälper vi våra kunder att skapa verklig nytta och lönsamhet i sina verksamheter.

Vill du veta mer om SIS eller hur standarder kan effektivisera din verksamhet är du välkommen in på www.sis.se eller ta kontakt med oss på tel 08-555 523 00.

Standards make the world go round

SIS (Swedish Standards Institute) is an independent non-profit organisation with members from both the private and public sectors. We are part of the European and global network that draws up international standards. Standards consist of documented knowledge developed by prominent actors within the industry, business world and society. They promote cross-border trade, they help to make processes and products safer and they streamline your organisation.

Take part and have influence

As a member of SIS you will have the possibility to participate in standardization activities on national, European and global level. The membership in SIS will give you the opportunity to influence future standards and gain access to early stage information about developments within your field.

Get to know the finished work

We offer our customers everything in connection with standards and their application. You can purchase all the publications you need from us - everything from individual standards, technical reports and standard packages through to manuals and online services. Our web service e-nav gives you access to an easy-to-navigate library where all standards that are relevant to your company are available. Standards and manuals are sources of knowledge. We sell them.

Increase understanding and improve perception

With SIS you can undergo either shared or in-house training in the content and application of standards. Thanks to our proximity to international development and ISO you receive the right knowledge at the right time, direct from the source. With our knowledge about the potential of standards, we assist our customers in creating tangible benefit and profitability in their organisations.

If you want to know more about SIS, or how standards can streamline your organisation, please visit www.sis.se or contact us on phone +46 (0)8-555 523 00

Denna tekniska rapport är inte en svensk standard.

This Technical Report is not a Swedish Standard.

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sverige. Användningen av denna produkt regleras av slutanvändarlicensen som återfinns i denna produkt, se standardens sista sidor.

© Copyright SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sweden. All rights reserved. The use of this product is governed by the end-user licence for this product. You will find the licence in the end of this document.

Uppllysningar om sakinhållet i detta dokument lämnas av SIS, Swedish Standards Institute, telefon 08-555 520 00. Standarder kan beställas hos SIS Förlag AB som även lämnar allmänna uppllysningar om nationell och internationell standard.

Information about the content of this document is available from the SIS, Swedish Standards Institute, telephone +46 8 555 520 00. Standards may be ordered from SIS Förlag AB, who can also provide general information about national and international standards.

Dokumentet är framtaget av kommittén för Hälso- och sjukvårdsinformatik, SIS/TK 334.

Har du synpunkter på innehållet i det här dokumentet, vill du delta i ett kommande revideringsarbete eller vara med och ta fram standarder inom området? Gå in på www.sis.se - där hittar du mer information.

SIS-TR 53:2017 (Sv)

Innehåll

Sida

Orientering

SIS - TR 53:2017 hälso- och sjukvårdsinformatik - Tillämpning och jämförelse av begreppsmodeller i SS-EN ISO 13940 (Contsys) och Nationell Informationsstruktur (NI 2016-1) 1

Orientering 4

0.1 Allmänt 4

0.2 Målgrupper 5

0.3 Läsanvisningar 5

0.4 Omfattning 6

Jämförelse och tillämpningar av begreppsmodellerna 7

1. Sammanfattande slutsatser 7

1.1 Syften och omfattning 7

1.2 Begrepp för tillstånd relaterade till en persons hälsa 7

1.3 Begrepp för aktiviteter 7

1.4 Begrepp för processer 7

1.5 Processmodeller 8

1.6 Begrepp för ställningstaganden 8

1.7 Begrepp för aktörer 8

1.8 Begrepp för informations- och dokumenthantering 9

1.9 Begrepp relaterade till tidsaspekter 9

1.10 Begrepp i Contsys för kunskapsstyrning 9

1.11 Begrepp i Contsys relaterade till ansvar 9

1.12 Begrepp för specifika kliniska sammanhang och information om dessa 9

1.13 NI och Contsys har en gemensam begreppsmässig grund 10

1.14 Praktisk användning av abstrakta process- och begreppsmodeller 10

1.15 Tillämpning av process- och begreppsmodeller i val av informationsmodell 11

1.16 Användningsområde för utveckling av framtida IT-stöd 11

2. Syften och omfattning av begreppsmodellerna 12

2.1 Contsys 12

2.2 NI 13

2.3 Analys 13

2.4 Slutsatser 13

3. Begrepp för tillstånd relaterade till en persons hälsa 14

3.1 Begrepp för tillstånd i Contsys 14

3.2 Begrepp för tillstånd i NI 17

3.3 Analys 18

3.4 Slutsatser 19

4. Begrepp för aktiviteter inom hälso- och sjukvård och vårdplan 19

4.1 Begrepp för aktiviteter och vårdplan i Contsys 20

4.2 Begrepp för aktiviteter och vårdplan i NI 22

4.3 Analys 23

4.4 Slutsatser 23

5. Begrepp för processer i hälso- och sjukvård	24
5.1 Begrepp för processer i Contsys.....	24
Begreppsdefinitioner i Contsys:	24
5.2 Begrepp för processer i NI.....	24
5.3 Analys	25
5.4 Slutsatser	25
6. Processmodeller för hälso- och sjukvård	26
6.1 Processmodellen i Contsys.....	26
6.2 Processmodellen i NI.....	28
6.3 Analys	29
6.4 Slutsatser	29
7. Begrepp för ställningstaganden.....	29
7.1 Begrepp för ställningstaganden i Contsys	30
7.2 Begrepp för ställningstaganden i NI	32
7.3 Analys	32
7.4 Slutsatser	33
8. Begrepp för aktörer i hälso- och sjukvård	33
8.1 Begrepp för aktörer i Contsys.....	33
8.2 Begrepp för aktörer i NI.....	35
8.3 Analys	37
8.4 Slutsatser	37
9. Begrepp för specifika kliniska sammanhang och information om dessa	37
9.1 Begrepp för kliniska sammanhang i Contsys.....	37
9.2 Begrepp för kliniska sammanhang i NI.....	38
9.3 Analys	38
9.4 Slutsatser	39
10. Begrepp för informations- och dokumenthantering	39
10.1 Begrepp för informationshantering i Contsys	39
10.2 Begrepp för informationshantering i NI	41
10.3 Analys	41
10.4 Slutsatser	41
11. Begrepp som relaterar till tidsaspekter.....	42
11.1 Begrepp för tidsaspekter i Contsys	42
11.2 Begrepp för tidsaspekter i NI	43
11.3 Analys	43
11.4 Slutsatser	43
12. Begrepp i Contsys som saknar motsvarighet i NI	44
13. Begrepp i Contsys för kunskapsstyrning	44
13.1 Slutsatser.....	46
14. Begrepp i Contsys relaterade till ansvar.....	46
14.1 Slutsatser	48
15. NI och Contsys har en gemensam begreppsmässig grund	48
16. Praktisk användning av abstrakta process- och begreppsmodeller	49
17. Konkretisering av begrepps- och processmodeller för informationshantering	51

SIS-TR 53:2017 (Sv)

Avslutande diskussion	53
-----------------------------	----

Orientering

0.1 Allmänt

Denna analys har utförts inom SIS/TK 334 och SIS/TK 457.

SIS/TK 334 är den svenska kommittén för standardisering inom hälsoinformatik. Contsys är en standard som är framtagen inom detta standardiseringsområde. För närvarande pågår inom SIS/TK 334 revision av flera standarder med tydliga relationer till Contsys – ISO 13606 (EHR-com) och ISO 12967 (HISA).

SIS/TK 457 är den svenska kommittén för utarbetande av standard med krav på kvalitetsledningssystem inom hälso- och sjukvård (EN15224 – ISO 9001 för hälso- och sjukvård) och som också för närvarande utarbetar en revision av SIS/TR 49. Denna tekniska rapport är en svensk handledning för att utveckla och tillämpa ledningssystem med stöd av standarden SS-EN 15224:2017 samt kraven enligt SOSFS 2011:9.

Inom standardiseringsområden för hälso- och sjukvårdsinformatik samt kvalitetsledningssystem inom hälso- och sjukvård finns behov av gemensamma utgångspunkter i form av väldefinierade och entydiga verksamhetsrelaterade begrepp för såväl kliniskt innehåll som sammanhang. Svenska aktörer på såväl nationell som regional/lokal nivå har tillgång till två likartade och delvis överlappande begreppssystem för detta ändamål – Nationell Informationsstruktur (NI) publicerad av Socialstyrelsen respektive den internationella standarden SS-EN ISO 13940:2016 Begreppssystem för kontinuitet inom hälso- och sjukvård (Contsys).

Nationell Informationsstruktur har utarbetats och publicerats av Socialstyrelsen i flera versioner sedan 2009, då NI 1.0 publicerades. Den fortsatta revideringen har skett på uppdrag av socialdepartementet med det övergripande syftet att bidra till ändamålsenlig dokumentation avseende enskild patient med utgångspunkt från dokumentationskrav i författningar rörande vård och omsorg. Den senaste versionen benämns NI 2016-1 (benämns fortsättningsvis i detta dokument "NI"), anges vara slutversion och är den version som refereras till i denna analys.

Contsys har utarbetats inom den internationella standardiseringen i olika steg under mer än 20 år och med aktivt deltagande från Sverige genom ledamöter i SIS/TK 334. NI 1.0 har utgjort ett av underlagen för standarden som publicerades som svensk standard 2016.

Grundläggande modeller för att beskriva hälso- och sjukvårdsverksamhetens generella innehåll och sammanhang kan ligga till grund för många aspekter av verksamheten.

Nationellt och internationellt är frågan om vårdinformationssystem för informationshantering inom vård och omsorg/hälso- och sjukvård högaktuell. I Sverige pågår förberedelser för upphandling av IT-stöd inom en majoritet av vårdgivarna inom hälso- och sjukvård.

Att verksamhetsperspektivet och behoven av informationshantering inom en hälso- och sjukvårdsorganisation ska ligga som en nödvändig utgångspunkt för såväl kravställande som utveckling/design/funktionalitet av det framtida vårdinformationssystemet är som princip knappast numera ifrågasatt. I praktiken förefaller det dock finnas såväl köpare som säljare som agerar som om ett modernt vårdinformationssystem inte säkert behöver baseras på en tydlig och gemensam bild av det som informationshanteringen ska bidra till – för hälso- och sjukvård det som rör patienters hälsa och hälso- och sjukvård.

Med utgångspunkt i den allmänt accepterade principen att en gemensam, övergripande/generell verksamhetsbeskrivning/verksamhetsarkitektur och definierad begreppsvärld är grundläggande förutsättningar för ett framtida vårdinformationssystem har också en annan aspekt på frågan uppkommit:

HUR ska då verksamhetsperspektivet representeras i en verksamhetsbeskrivning/-arkitektur?

Denna fråga har behov av entydiga svar inför upphandling av framtidens IT-stöd inom hälso- och sjukvård. Oklarheter förefaller dock föreligga avseende omfattning, struktur och begreppsmässiga grunder för en sådan verksamhetsarkitektur.

Omfattning av verksamhetsgrunder kan variera - från enbart den situation som följer av dokumentation för en enskild patient inom en enskild vårdenhet till ett informationssystem för alla aspekter av verksamheten. Sådana aspekter inkluderar verksamhets-/kvalitetsledning, kunskaps styrning, samverkan över organisatoriska gränser, uppföljning på såväl lokal som nationell nivå samt klinisk forskning.

Strukturen för verksamhetsarkitekturen är också ofta oklar och tyder på otydligheter eller olikheter avseende systematiken för verksamhetens ledning, styrning och operationalisering.

Den begreppsmässiga grunden är en tredje aspekt på hur verksamhetsperspektivet ska representeras i grunderna för ett vårdinformationssystem.

Denna TR handlar i första hand om hur den begreppsmässiga grunden ska kunna representeras och tillämpas.

0.2 Målgrupper

Vårdgivare som avser att bygga upp och/eller tillämpa kvalitetsledningssystem är en målgrupp. Kopplingen mellan kvalitetsledning och informationshantering innebär att alla som arbetar med att göra information entydig, strukturerad, uppföljningsbar och lämpad för kommunikation och samverkan är målgrupp.

Nedan presenterade jämförelser och tillämpningsaspekter är därmed också avsedda att underlätta för såväl vårdgivare som leverantörer i samband med upphandling av IT-stöd i vården.

0.3 Läsanvisningar

Begrepps- och processmodeller, begreppsdefinitioner och -beskrivningar är som regel uttryckta på ett formellt och korrekt sätt för att vara entydiga. Detta medför också att texterna upplevs "fyrkantiga" och krångliga att läsa.

Eftersom det inte är ovanligt att ett visst ord/term används av olika personer och organisationer för att beskriva olika saker, bör de vanligast förekommande ordvalen/termerna ibland undvikas för att åstadkomma entydig förståelse. Detta leder också till att många läsare upplever att orden inte stämmer med det egna vardagliga språkbruket.

För att underlätta läsbarheten kan i vissa fall kortare och enklare synonymer användas. Ett exempel på detta är "hälso- och sjukvård" ofta har "vård" som synonym såväl som fristående ord som när det utgör ett prefix.

Denna rapport tillämpar en struktur för jämförelser av de olika begreppsområdena.

För varje begreppsområde redovisas först begreppen i form av en grafisk, förenklad översikt. Dessa översikter innehåller pilar som kan representera olika typer av samband mellan begrepp. Pil med heldragen linje representerar specialiseringar (arv, "är en typ av") i pilens riktning. Pil med streckad linje representerar någon annan form av (eller i analysen osäker form av) samband. Ett exempel på annat samband kan vara att ett begrepp är en delmängd av ett annat. Sambandens detaljerade innebörd respektive multiplicitet redovisas inte i dessa grafer, vilket normalt görs i en begreppsmodell. Dessa översikter har alltså endast för avsikt att ge en överblick och kan inte betraktas som formella eller korrekta begreppsmodeller.

I Contsys finns samtliga relationer klargjorda såväl i tabellform som i grafer i UML-format – såväl övergripande som för varje centralt begrepp. Relationerna tydliggörs såväl till sin karaktär som till sin förekomst i form av multiplicitet. För insikter om korrekta relationer mellan begreppen i Contsys hänvisas till originaldokumentet.

NI anger vissa relationer i beskrivningarna och hur de relateras till informationsmodellen. För komplett och korrekt information om relationerna hänvisas även här till originaldokumentet.

SIS-TR 53:2017 (Sv)

Begreppen från den engelskspråkiga standarden Contsys är begreppsmässigt tolkade och översatta till svenska. Formuleringarna har granskats och accepterats av SIS/TK 334 och SIS/TK 457. Någon formell och komplett version på svenska av standarden föreligger dock ännu inte och justeringar av formuleringar i denna rapport kan därför behövas när/om en sådan publiceras.

Texter och ordval i dessa redovisningar kan alltså av många läsare upplevas krångliga och onödigt komplicerade. Formuleringarna är motiverade för att kunna vara entydiga. När en organisation så småningom använder information om begreppen kan man välja mera vardagliga termer under förutsättning att innebörden hålls entydig och konstant.

Efter att begreppen redovisats med sina textuella definitioner följer ett avsnitt där begreppen uttolkas och likheter och skillnader mellan Contsys och NI analyseras.

Som avslut på varje begreppsområde presenteras slutsatser utifrån tolkningar och analyser.

Efter att samtliga begreppsområden presenterats följer några aspekter och reflektioner om hur begreppsmodeller/begreppssystem kan konkretiseras och användas vid utveckling av informationssystem i hälso- och sjukvård.

Huvudredaktör för denna rapport har varit Karl-Henrik Lundell (ledamot av SIS/TKTK 334 och ordförande för SIS/TK 457) som har varit aktivt delaktig i utveckling/framtagning av såväl NI 1.0 (heltid i utvecklingsgruppen i 3-4 år och delprojektledare för processmodellen) som Contsys (aktiv i internationell task force i mer än tio år).

0.4 Omfattning

Contsys och NI omfattar båda process- och begreppsmodeller för det verksamhetsområde som internationellt benämns "healthcare", vilket kan inkludera hälso- och sjukvård och möjligen vissa delar av verksamheter inom socialtjänsten.

Denna rapport avgränsas till verksamhet som i Sverige bedrivs utifrån Hälso- och sjukvårdslagen. Analysen av de två begreppsmodellerna omfattar såväl grunder och allmänna utgångspunkter som processmodeller och enskilda begreppsdefinitioner/-beskrivningar.

Denna TR omfattar en analys av likheter och skillnader mellan Contsys och NI, bland annat för att formera de svenska representanternas ställningstaganden i den internationella och den svenska (SIS/TR 49) standardiseringen.

De gemensamma behoven av samordnade begreppsmässiga utgångspunkter inom såväl kvalitetsledning som informationshantering medför att båda dessa standardiseringsområden inkluderas i analysen av skillnader och likheter mellan NI och Contsys.

För att kunna utföra denna analys har relevanta delar av Contsys översatts från engelska till svenska. Någon officiell översättning och publicering av standarden på svenska föreligger inte för närvarande. De översättningar som görs i denna rapport kan därför inte betraktas som slutgiltiga.

Denna TR täcker samtliga begrepp i NI:s begreppsmodell för hälso- och sjukvård. Däremot inkluderas av utrymmesskäl inte samtliga begrepp i Contsys. Ambitionen har varit att inkludera samtliga kliniska begrepp som är relevanta för att skapa en bild av möjliga tillämpningar och jämförelser mellan NI och Contsys.

Rapporten har utförts på uppdrag av och granskats/kommenterats inom SIS/TK 334 för hälsoinformatik och inom SIS/TK 457 för kvalitetsledningssystem.

Svenska termer och begreppsformuleringar för Contsys på svenska har valts efter ingående tolkning och analys av den engelska texten i definitioner, relationer mellan begreppen angivna i diagram, tabeller och UML-modeller samt de anmärkningar som kompletterar de textuella definitionerna. Erfarenheter från praktisk ledning och utförande av hälso- och sjukvård samt aktivt deltagande i framtagande av de engelska versionerna av respektive standarder har också varit tillämpliga.

Jämförelse och tillämpningar av begreppsmodellerna

1. Sammanfattande slutsatser

För varje kapitel avseende jämförelse finns en analys och slutsatser. En sammanfattning av dessa slutsatser ges här. Även de kapitel som handlar om olika aspekter av tillämpningar av begreppsmodeller sammanfattas här i den ordning som de presenteras i denna TR

1.1 Syften och omfattning

Contsys har ett bredare syfte att utgöra ett komplett begreppssystem för hälso- och sjukvård som grund för utveckling av interoperabilitet och informationssystem.

NI har smalare fokus på dokumentation för enskild patient enligt krav i svensk författning.

Slutsats blir att NI i första hand syftar till att utgöra grund för journalföring för enskild patient medan Contsys syftar till att utgöra grund för ett komplett vårdinformationssystem inklusive journalföring, kunskapsstyrning, uppföljning, kvalitetsledning och forskning.

En följd av de olika syftena är att Contsys är betydligt mer omfattande än NI – i såväl bredd, höjd och djup. Contsys omfattar såväl fler specialiseringar och generaliseringar för begrepp som fler begrepp inom en rad begreppsområden som finns representerade i båda begreppsmodellerna.

1.2 Begrepp för tillstånd relaterade till en persons hälsa

NI och Contsys utgår från olika grundläggande definitioner av hälsa och hälsotillstånd, vilket försvårar jämförelser av tillstånd relaterade till hälsa.

NI och Contsys har dock, utifrån tolkning i denna jämförelse, i övrigt till stora delar betydande samstämmighet avseende begrepp för tillstånd.

Contsys omfattar, jämfört med NI, fler begrepp av såväl överordnade, mera generella begrepp som underordnade, mera specialiserade begrepp. Contsys ger goda förutsättningar för möjliga allmängiltiga tillämpningar kombinerat med hög precisionsgrad.

1.3 Begrepp för aktiviteter

NI och Contsys kan förutsättas ha betydande samstämmighet avseende begrepp för de centrala aktiviteterna för utredning och behandling.

Contsys inkluderar begrepp för själva aktiviteten att bedöma, utvärdera, dokumentera och kommunicera – detta saknas i NI.

Skillnader mellan NI och Contsys föreligger avseende innehåll i vårdplan och möjligen för egenvårdsaktiviteter.

Contsys omfattar, jämfört med NI, fler begrepp av såväl överordnade, mera generella begrepp som underordnade, mera diversifierade begrepp.

NI kan betraktas som en delmängd av Contsys vad avser begrepp för aktiviteter och vårdplan.

1.4 Begrepp för processer

Liksom för flertalet andra begreppsområden omfattar Contsys flera och djupare definitioner av begrepp jämfört med NI.

SIS-TR 53:2017 (Sv)

Contsys omfattar också typ-begrepp för såväl hälso- och sjukvårdsprocess generellt och specialiseringen klinisk process. Under förutsättning att en föreslagen definition i termbanken för vårdprocess tillämpas inom NI ökar samstämmigheten.

För systematisk och effektiv informationshantering i ledning och styrning av verksamheten behövs begrepp även för typer av hälsoproblem och typer av kliniska processer – även om det inte föreligger några författningsenliga dokumentationskrav.

Contsys omfattar också begrepp för forskningsprocesser och utbildningsprocesser – dessa har ingen motsvarighet i NI.

1.5 Processmodeller

Innehållsmässigt avseende aktiviteter i processen är processmodellerna för klinisk process i Contsys och modell för process inom hälso- och sjukvård i NI samstämmiga.

Contsys inkluderar hälsostatus och hälsotillstånd i modellen med relation till värdeskapandet av processen. NI inkluderar tillstånd i form av "värde in" och "värde ut" i beskrivningen av de olika aktivitetsstegen.

Contsys inkluderar hälsostatus som processobjekt och detta kan representeras av ett antal successivt identifierade hälsotillstånd som uttryck för värdeskapandet i processen.

NI identifierar inte övergripande generellt hälsotillstånd (motsvarande hälsostatus) som processobjekt utan identifierar egenuppfattat hälsoproblem i vårdbegäran som processobjekt. Denna skillnad leder till olika flexibilitet att kategorisera och benämna instanser av processer.

1.6 Begrepp för ställningstaganden

Att utföra kunskapsbaserade bedömningar innebär ställningstaganden i medicinska frågeställningar. Detta är en grundläggande uppgift inom hälso- och sjukvård. Entydiga begrepp för ställningstaganden är därför viktigt ur flera aspekter – bland annat som grund för informationshantering.

Begreppen för ställningstagande i medicinska frågor uppvisar relativt avgörande skillnader mellan NI och Contsys.

Contsys definierar bedömningar av flera olika typer och avser då själva aktiviteten att bedöma. NI beskriver inte aktiviteten att bedöma utan resultat av bedömningen och kallar detta för ett beslut.

Bedömning och slutsats/ställningstagande i Contsys står därmed i kontrast mot beslut och avgörande i NI.

1.7 Begrepp för aktörer

NI och Contsys visar stor samstämmighet avseende begrepp för aktörer. Vissa frågor uppkommer dock och vissa olikheter i definitioner/beskrivningar kan identifieras för:

- Vårdgivare: Contsys refererar till förmåga att ta ansvar för vårdåtaganden. NI refererar till ansvar för offentliga aktörer men till bedrivande av hälso- och sjukvård för privata vårdgivare. Praktiskt sett sannolikt ingen skillnad.
- Egenvård: Av NI framgår inte att patienter och anhöriga kan vara personer som har kompetens (i meningen faktisk förmåga) att utföra hälso- och sjukvårdsaktiviteter. I Contsys är egenvård ett eget, definierat begrepp.

1.8 Begrepp för informations- och dokumenthantering

NI:s begreppsmodell omfattar begrepp för patientjournal och uppgift i patientjournal. Dessa är samstämmiga med Contsys begrepp för hälsojournal och journalkomponent.

Contsys innefattar relativt många ytterligare begrepp för former och innehåll av olika informationsmängder inom hälso- och sjukvård.

1.9 Begrepp relaterade till tidsaspekter

Tidsaspekter har stor betydelse för grundbegreppen inom hälso- och sjukvård – hälsotillstånd (exv. hälsotillståndsperiod) och hälso- och sjukvårdsaktiviteter (exv. vårdaktivitetsperiod) i Contsys.

Flöde och tidsmässig ordningsföljd av aktiviteter är delmängder av kliniska processer och är därigenom också viktiga för hur information kan stödja processorienterade arbetssätt. För utveckling och kravställning av informationssystem finns behov av att utgå från dessa begrepp för olika tidsrelaterade aspekter.

Contsys innefattar ett flertal begrepp som har koppling till tidsaspekter. NI har inom detta område endast ett motsvarande begrepp – vårdkontakt med väsentligen samma innebörd som i Contsys.

1.10 Begrepp i Contsys för kunskapsstyrning

NI:s begreppsmodell omfattar inga begrepp för kunskapsstyrning.

Contsys inkluderar ett antal begrepp som kan användas för införande av systematisk kunskapsstyrning i en verksamhet. Ett framtida vårdinformationssystem behöver kunna ha funktionalitet för integrerad kunskapsstyrning och automatiserad uppföljning i dokumentation och hantering av kliniska data. Dessa krav avser inte enbart individnivå utan också gruppnivå. Grupper bör då kunna identifieras utifrån typ av hälsoproblem, typ av riskfaktorer, genetik etc. Typ-begrepp av det slag som inkluderas i Contsys behöver då läggas som grund för funktionalitet avseende kunskapsstyrning i ett IT-stöd.

1.11 Begrepp i Contsys relaterade till ansvar

NI:s begreppsmodell omfattar inga begrepp för ansvar.

Contsys innefattar ett antal begrepp för ansvar och befogenheter för såväl patienter som professionella aktörer. Ett exempel är begrepp för att klargöra grunderna för ansvar för utförande av vårdåtgärder. Ett sådant mandat/vårduppdrag skapas normalt genom att en vårdgivare utifrån behovsbedömning gör ett vårdåtagande och patienten ger sitt informerade samtycke. För systematisk och konsekvent uppfyllande av författningskrav behöver ett vårdinformationssystem ha förmåga att registrera ansvarsbegrepp på ett spårbart sätt.

1.12 Begrepp för specifika kliniska sammanhang och information om dessa

Contsys innefattar ett generellt begrepp för samband inom hälso- och sjukvård. Detta ger förutsättningar för att på ett spårbart sätt hålla samman information om samband som anses väsentliga – exempelvis mellan hälsoproblem och vissa typer av behandlingar.

Contsys har också ett generellt hälsoärendebegrepp för den sammanhållna informationen för ett kliniskt sammanhang. NI:s hälsoärende är specifikt för en eller flera individanpassade vårdprocesser som har startat med samma vårdkontaktstyp.

NI innefattar inget begrepp för faktiska samband men däremot begrepp för samlad information om sådana samband – dokument.